

УПРОВАДЖЕННЯ МОДЕЛІ «РАЦІОНАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ» ЯК ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ МЕНТАЛЬНОЇ СИСТЕМИ (НМС) 3.0

IMPLEMENTATION OF THE MODEL OF 'RATIONAL INFORMATION STABILITY' AS A BASIS FOR THE FORMATION OF THE NATIONAL MENTAL SYSTEM (NMS) 3.0

Стрімкий розвиток цифрових технологій та інформаційного середовища зумовлює виникнення нових викликів для суспільної стійкості. Зростання обсягів інформаційного потоку підвищує значущість розробки ефективних моделей управління, здатних забезпечити когнітивну безпеку та адаптацію до змін. У цьому контексті модель «раціональної інформаційної стабільності» пропонує інноваційний підхід, що враховує вплив цифровізації на індивідуальне та колективне мислення.

Основна увага в дослідженні приділяється розробці Національної ментальної системи (НМС) 3.0 як фундаменту для досягнення національної стабільності, що поєднує наукові підходи з практичними рішеннями. Метою статті є аналіз концепції «раціональної інформаційної стабільності» та вивчення можливостей її впровадження у формування НМС 3.0.

У ході дослідження визначено, як підходи до забезпечення інформаційної стійкості та когнітивної безпеки можуть сприяти управлінським інноваціям і адаптації суспільства до викликів цифрової трансформації. Результати роботи демонструють широкий спектр як теоретичних, так і практичних досягнень у впровадженні моделі «раціональної інформаційної стабільності».

Теоретичні основи дослідження побудовано на інтеграції концепцій когнітивної безпеки та управлінських інновацій. Розроблена модель враховує специфіку впливу інформаційного середовища на когнітивні процеси громадян, особливо в умовах інтенсивної цифровізації, та орієнтована на посилення стійкості суспільства до інформаційних загроз. Ключовим компонентом концепції є значущість людських цінностей, які формують базис для ухвалення рішень в умовах невизначеності.

Інноваційність моделі полягає в її спрямованості на інтеграцію НМС 3.0 до національної стратегії розвитку. Рекомендації, сформульовані на основі дослідження, передбачають створення системи управління інформаційною стабільністю, яка враховує особливості цифрової трансформації. Особливу увагу приділено впровадженню інструментів моніторингу інформаційних потоків, розробці програм навчання інформаційній грамотності та популяризації навичок роботи з даними.

Практичне значення дослідження полягає в забезпеченні підвищення ефективності управлінських рішень та сприянні сталому розвитку суспільства в умовах глобальної цифровізації. Запропонована модель «раціональної інформаційної стабільності» є важливим етапом у побудові НМС 3.0, спрямованою на посилення когнітивної безпеки та інформаційної стійкості в умовах цифрових викликів. Її реалізація дозволяє адаптувати управлінські стратегії до швидких змін інформаційного середовища.

Висновки дослідження можуть слугувати основою для подальших наукових розробок і практичних заходів у сфері інформаційної безпеки, сприяючи зміцненню стійкості суспільства до сучасних загроз.

Ключові слова: інформаційна стійкість, цифрова трансформація, когнітивна безпека, управлінські інновації.

The rapid development of digital technologies and the information environment creates new challenges for social sustainability. The growth of information flow increases the importance of developing effective management models to ensure cognitive security and adaptation to change. In this context, the model of 'rational information stability' offers an innovative approach that considers the impact of digitalization on individual and collective thinking.

The study focuses on developing the National Mental System (NMS) 3.0 as a foundation for achieving national stability, combining scientific approaches with practical solutions. The article aims to analyze the concept of 'rational information stability' and study the possibilities of its implementation in the formation of NMS 3.0.

The study identifies how approaches to ensuring information sustainability and cognitive security can contribute to managerial innovations and society's adaptation to the challenges of digital transformation. Its results demonstrate a wide range of theoretical and practical achievements in implementing the 'rational information stability' model.

The study's theoretical basis integrates cognitive security and managerial innovations. The developed model considers the impact of the information environment on citizens' cognitive processes, especially in the context of intensive digitalization, and is aimed at strengthening society's resilience to information threats. A key component of the concept is the importance of human values, which form the basis for decision-making under conditions of uncertainty.

The model's innovation lies in its focus on integrating NMS 3.0 into the national development strategy. The recommendations formulated based on the study include creating an information stability management system that takes into account the peculiarities of digital transformation. Particular attention is paid to the introduction of tools for monitoring information flows, developing information literacy training programs, and promoting data skills.

The study's practical significance is to ensure an increase in the efficiency of management decisions and promote sustainable development of society in the context of global digitalization. The proposed rational information stability model is an important step in building an NMS 3.0 to strengthen cognitive security and information stability in the face of digital challenges. Its implementation allows management strategies

УДК 316.774:004.9:323.2
DOI <https://doi.org/10.32782/pma2663-5240-2024.39.52>

Кравцов О.В.,
к. хім. наук, доцент кафедри державного управління і місцевого самоврядування, Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»
ORCID ID: 0000-0002-8027-1796

to adapt to rapid changes in the information environment.

The study's conclusions can serve as a basis for further scientific developments and practical measures in the field of information security,

contributing to strengthening society's resilience to modern threats.

Key words: *information sustainability, digital transformation, cognitive security, managerial innovations.*

Постановка проблеми. У сучасному світі цифрова трансформація охопила всі сфери суспільного життя, створивши як нові можливості, так і значні виклики. Одним із ключових аспектів, що привертає увагу дослідників, є вплив цифровізації на національну ментальну свідомість (НМС). Унікальність національної ментальності часто зазнає ризиків унаслідок швидких змін інформаційного середовища, що породжують загрози когнітивній безпеці, маніпуляції громадською думкою, зниження довіри до традиційних цінностей і впливу зовнішніх інформаційних атак.

Водночас усе більша залежність суспільства від цифрових платформ і технологій потребує розробки стратегій, спрямованих на забезпечення стабільності в інформаційному просторі. Зокрема, це стосується побудови системи, яка б підтримувала раціональну інформаційну поведінку, підвищувала критичне мислення та сприяла захисту національної ідентичності в умовах глобалізації.

У час, коли цифрова трансформація суттєво впливає на культурні, соціальні та економічні аспекти, забезпечення інформаційної стабільності набуває особливої важливості. З одного боку, цифрові технології відкривають нові перспективи для розвитку суспільства, такі як доступ до знань, розширення громадянської участі та модернізація управлінських процесів; з іншого боку, вони спричиняють загострення проблем когнітивної дезорієнтації, поширення дезінформації та зростання ризиків втрати національної ідентичності.

Національна ментальна свідомість 3.0 (НМС 3.0) постає як адаптивна система, здатна враховувати виклики цифрового суспільства, зберігаючи при цьому культурну спадщину та ідентичність. Однак сучасна наукова база все ще містить прогалини в дослідженні зв'язку між когнітивною безпекою, інформаційною стійкістю та впливом цифрових трансформацій. Це ускладнює формування ефективних підходів до вирішення цих викликів.

Таким чином, необхідність розробки моделі «раціональної інформаційної стабільності» обумовлюється як академічними інтересами, так і практичними запитами державного управління, бізнесу та суспільства загалом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Одним із важливих напрямів сучасних наукових досліджень є вивчення цифрових ком-

петентностей публічних службовців у контексті національної безпеки. У роботах Н. Олійник акцентовано увагу на важливості розвитку цих компетентностей у період воєнних дій та відновлення держави. Разом із тим залишається недостатньо дослідженим вплив цифрових навичок на формування національної ментальної системи (НМС) в умовах цифровізації.

Застосування цифрових інструментів у сфері антикризового менеджменту демонструє ефективність цих технологій у підвищенні рівня економічної безпеки, однак роль цифрових інструментів у підтримці інформаційної стабільності потребує подальшого аналізу.

Проблематика раціональних очікувань у контексті динамічного інформаційного середовища висвітлена в дослідженні Е. Barthalon [1]. Попри цінність теоретичних висновків, у роботі недостатньо приділено уваги питанням забезпечення стійкості інформаційних систем у сучасних умовах.

Н. Chughtai та М. D. Myers [2] досліджують вплив людських цінностей у цифровому середовищі. Вони розробляють теоретичну базу для аналізу когнітивних змін, однак практичні механізми забезпечення інформаційної стабільності залишаються нерозкритими.

Концептуальні підходи до формування очікувань та впливу обробки інформації на прийняття рішень пропонують О. Coibion і Ү. Gorodnichenko [3]. Разом із тим потребує подальшого вивчення аспект підтримки стабільності в умовах інформаційних криз.

Вплив нових медіа на цифрову культуру та ідентичність є центральною темою дослідження S. Zucchi [4]. Попри детальний аналіз цих явищ, їхній зв'язок з управлінськими інноваціями та ментальною стабільністю залишається поза увагою автора.

Цифрове психічне здоров'я в аспекті соціальної взаємодії стало предметом дослідження А. Ayubi зі співавторами [5]. Результати свідчать про значний потенціал цифрових технологій у забезпеченні соціальної стабільності, однак питання інтеграції цих технологій у національні управлінські системи залишається відкритим.

Робота J. A. Putritamara та його команди [6] присвячена цифровій трансформації бізнесу під час пандемії. Автори висвітлюють її значення для підвищення стійкості бізнесу, але

проблема когнітивної безпеки, як складової цієї стійкості, залишається нерозкритою.

Аспекти інформаційної стабільності у контексті обмеженої інформації досліджує М. Heinemann [7]. Теоретичний аналіз сприяє розумінню механізмів підтримки інформаційної стійкості, проте практичні рішення потребують подальшої розробки.

Л. Kozak і О. Fedoruk [8] аналізують політику європейської згуртованості як чинник сталого розвитку. При цьому потенціал інформаційної стабільності залишається поза межами дослідження. При цьому варто вказати на роль соціальних медіа та їхній вплив на ментальне здоров'я (V. Schunping [8]). Хоча ці роботи висвітлюють переваги та ризики, вони недостатньо пов'язують ці аспекти із забезпеченням національної інформаційної безпеки.

У дослідженні Т. Yasinska [9] акцентовано увагу на важливості розвитку людського капіталу для соціально-економічного відновлення України. Однак недостатньо розглянуто зв'язок цього процесу з когнітивною безпекою, що обмежує інтеграцію результатів у стратегії національної стабільності.

Попередні дослідження створюють ґрунтовну теоретичну базу для аналізу інформаційної стабільності та її впливу на суспільство. Водночас існує низка прогалин, зокрема недостатній акцент на когнітивній безпеці та відсутність інтеграції цифрових інструментів у національні системи забезпечення стабільності. Такий стан справ підкреслює необхідність розробки практичних моделей управління, які враховують сучасні виклики.

З огляду на виявлені проблеми, сформульовано дослідницьке питання, яке стосується розробки інноваційної моделі НМС 3.0, що передбачає інтеграцію когнітивної безпеки, цифрових інструментів та соціальної стійкості. Важливо зазначити, що новизна запропонованого підходу полягає в поєднанні раціональних очікувань, цифрової трансформації та психологічної стабільності. Такий інтегративний підхід спрямований на підвищення національної інформаційної стійкості в умовах динамічного середовища.

Для досягнення цієї мети запропонована модель об'єднує багатокомпонентний аналіз, що охоплює когнітивні аспекти суспільної поведінки, використання сучасних цифрових технологій і адаптацію до зовнішніх викликів. Таким чином, її впровадження сприятиме не лише підвищенню рівня інформаційної стабільності, але й створенню умов для ефективного реагування на загрози в інформаційному просторі.

Мета статті – аналіз концепції «раціональної інформаційної стабільності» та її впровадження у формування НМС 3.0.

Завдання:

1. Визначити основні загрози когнітивній безпеці.

2. Описати концептуальні основи моделі «раціональної інформаційної стабільності» для формування НМС 3.0.

3. Обґрунтувати впровадження моделі «раціональної інформаційної стабільності» для формування НМС 3.0.

Виклад основного матеріалу.

Інформаційна стійкість є одним із ключових понять у сучасному світі, де інформаційне середовище стає основою для функціонування як окремих індивідів, так і суспільств загалом. Під цим поняттям розуміють здатність суб'єкта протидіяти деструктивним інформаційним впливам, підтримувати раціональність у прийнятті рішень, зберігати національну ідентичність та ефективно адаптуватися до змін інформаційного простору. У контексті формування Національної ментальної свідомості 3.0 (НМС 3.0) інформаційна стійкість набуває нового виміру, адже вона стає основою для розбудови когнітивної безпеки та збереження культурного суверенітету в умовах глобалізації.

Цифрові технології супроводжуються ризиками дезінформації, маніпуляції свідомістю, поширенням когнітивного перевантаження та вразливістю до кіберзагроз. Важливим викликом є також балансування між швидким впровадженням цифрових інновацій та збереженням традиційних цінностей, які формують основу національної ідентичності.

В умовах цих викликів критичною стає роль управлінських інновацій у розробці та впровадженні інформаційних стратегій. Використання сучасних підходів до управління інформаційним середовищем, таких як інтеграція штучного інтелекту, аналіз великих даних та системи когнітивної діагностики, сприяє ефективному прогнозуванню ризиків та виробленню стратегічних рішень. Управлінські інновації дозволяють створювати гнучкі моделі інформаційної стабільності, які враховують специфіку сучасних викликів, забезпечують адаптацію до нових умов та мінімізують деструктивні впливи.

Для глибшого розуміння впливу цифрових компетентностей на НМС слід враховувати декілька аспектів. По-перше, цифрові компетентності публічних службовців дозволяють ефективно управляти інформаційними потоками, забезпечуючи когнітивну стійкість суспільства перед дезінформацією. По-друге,

компетентності у сфері цифровізації сприяють інтеграції сучасних технологій у процеси державного управління, що забезпечує прозорість і підзвітність державних органів. Це зміцнює довіру громадян до держави та формує ментальну стійкість у складні періоди соціальних потрясінь.

По-третє, розвиток цифрових навичок серед службовців підтримує реалізацію моделі «раціональної інформаційної стабільності», яка є основою для побудови НМС. Ця стратегія передбачає розвиток системи, здатної забезпечити збереження когнітивної рівноваги суспільства через інтеграцію цифрових інструментів, моніторинг інформаційних ризиків та ефективне управління ними.

Отже, цифрові компетентності публічних службовців є ключовим фактором формування та функціонування національної ментальної системи. Вони сприяють побудові інформаційно стійкого суспільства, готового до викликів сучасності, і водночас забезпечують основу для сталого розвитку в умовах цифровізації та постконфліктного відновлення.

У цьому контексті формування НМС 3.0 розглядається як комплексний процес, що об'єднує технологічні, соціальні та управлінські аспекти. Це вимагає не лише глибокого розуміння процесів цифровізації, але й інтеграції їх із принципами когнітивної безпеки, збереженням культурної спадщини та формуванням національної ментальної свідомості, здатної ефективно реагувати на виклики цифрового суспільства.

Модель «раціональної інформаційної стабільності» базується на інтеграції ключових принципів когнітивної безпеки, адаптації до викликів цифровізації та збереження національної ідентичності. Вона спрямована на забезпечення стійкості інформаційного середовища, що є основою для формування Національної ментальної свідомості 3.0 (НМС 3.0). Основні елементи моделі включають технологічні, управлінські, освітні та соціально-культурні аспекти, які в комплексі створюють механізми для підтримання стабільності та гармонійного розвитку суспільства в умовах інформаційних викликів.

Перший елемент моделі – когнітивна діагностика. Це процес систематичного аналізу інформаційного середовища, спрямований на виявлення ризиків, загроз та маніпулятивних впливів. Використання великих даних, штучного інтелекту та інструментів машинного навчання дозволяє ефективно ідентифікувати патерни деструктивної інформаційної діяльності та розробляти стратегії їхньої нейтралізації [2].

Другий елемент – управління інформаційними потоками. Це передбачає розробку та впровадження систем, які забезпечують прозорість, об'єктивність та своєчасність інформації, що надходить до громадян. Така система включає механізми верифікації даних, створення платформ для перевірки фактів, а також інструменти протидії дезінформації та фейковим новинам.

Третій елемент – освітня інтеграція. Вона спрямована на формування інформаційної грамотності та критичного мислення серед населення. Через освітні програми та ініціативи впроваджуються знання та навички, необхідні для орієнтації в цифровому середовищі, аналізу інформації та протидії маніпуляціям. Особлива увага приділяється молоді, яка є основним користувачем цифрових технологій.

Четвертий елемент – соціально-культурна адаптація. Це збереження та популяризація національних цінностей та традицій через інтеграцію їх у цифрове середовище. Цей елемент передбачає створення платформ, які сприяють доступу до культурної спадщини, та розвиток ініціатив, що підтримують національну ідентичність у глобалізованому світі.

П'ятий елемент – стратегічне управління ризиками. Це розробка сценаріїв прогнозування можливих викликів та розробка комплексних планів дій у випадку інформаційних криз. У комплексі ці елементи формують «раціональну інформаційну стабільність», яка не лише протидіє деструктивним впливам, але й активно сприяє розвитку суспільства. Вони створюють основу для інтеграції технологій, цінностей і стратегій, що дозволяють національній ментальній свідомості ефективно адаптуватися до умов цифрового суспільства, зберігаючи при цьому свою автентичність і суверенітет.

Принципи раціональної інформаційної стабільності формують теоретичну та практичну основу для ефективного управління інформаційним середовищем, яке сприяє розвитку національної ментальної свідомості в умовах цифрової трансформації [6]. Ці принципи враховують виклики сучасного інформаційного суспільства, вплив цифровізації та необхідність збереження національної ідентичності (табл. 1).

Усі ці принципи формують комплексний підхід до забезпечення раціональної інформаційної стабільності. Вони спрямовані не лише на подолання поточних викликів, але й на створення умов для гармонійного розвитку суспільства в умовах цифрової трансформації.

Принципи раціональної інформаційної стабільності

Принцип	Основні аспекти
Принцип об'єктивності інформації	Забезпечення об'єктивності та неупередженості інформаційних потоків є ключовим аспектом інформаційної стабільності, що досягається через упровадження систем верифікації даних, боротьбу з фейковими новинами, підтримку журналістських стандартів і розвиток платформ для перевірки фактів
Принцип інформаційної прозорості	Передбачає відкритість та доступність інформації для громадян, забезпечуючи їм право знати й розуміти процеси, які відбуваються в суспільстві. Це включає створення механізмів звітності органів влади та інших ключових інституцій, а також підтримку громадського контролю
Принцип критичного мислення	Інформаційна стабільність можлива лише за умов, коли суспільство здатне аналізувати та оцінювати інформацію самостійно. Це передбачає розвиток освітніх програм, які формують інформаційну грамотність та сприяють усвідомленому споживанню інформації
Принцип адаптивності	Суспільство та інституції повинні бути гнучкими та здатними до адаптації у відповідь на швидкі зміни в інформаційному середовищі. Цей принцип включає постійний моніторинг ризиків, аналіз нових викликів й упровадження інноваційних рішень для збереження стабільності
Принцип збереження національної ідентичності	Підкреслює важливість інтеграції національних цінностей, культурної спадщини та традицій в інформаційний простір. Це сприяє укріпленню національної ментальної свідомості та запобігає культурній асиміляції
Принцип когнітивної безпеки	Спрямований на захист свідомості громадян від деструктивних інформаційних впливів, таких як маніпуляції, пропаганда або психологічний тиск. Він забезпечується через розробку механізмів захисту інформаційного середовища та підвищення рівня усвідомленості громадян щодо таких загроз
Принцип технологічної інтеграції	Включення сучасних технологій, таких як штучний інтелект, блокчейн і великі дані, у процеси інформаційного управління. Забезпечує ефективність і стійкість інформаційного середовища. Цей принцип сприяє автоматизації процесів моніторингу, аналізу та реагування на інформаційні виклики
Принцип соціальної взаємодії	Наголошує на важливості співпраці між державними, громадськими та приватними структурами для досягнення інформаційної стабільності. Включає залучення громадян до процесу прийняття рішень та розвиток партнерських відносин
Принцип стратегічного прогнозування	Урахування довгострокових наслідків інформаційних процесів й упровадження прогнозованих рішень дозволяє уникнути потенційних криз і забезпечити стабільний розвиток суспільства

Джерело: створено автором

Модель «раціональної інформаційної стабільності» базується на інтеграції чотирьох ключових елементів, кожен із яких відіграє важливу роль у забезпеченні стійкості інформаційного середовища. Ці елементи – інформаційна прозорість, критичне мислення, когнітивна безпека та адаптивність – створюють комплексний підхід до протидії сучасним викликам, пов'язаним із цифровою трансформацією (табл. 2).

Представлена структура моделі «раціональної інформаційної стабільності» демон-

струє, як чотири ключові елементи працюють у взаємозв'язку, створюючи надійну основу для формування національної ментальної свідомості 3.0. Реалізація цієї моделі дозволить забезпечити стійкість інформаційного середовища, сприятиме розвитку критичного мислення в суспільстві, підвищить довіру до інституцій та забезпечить адаптивність до нових викликів цифрової епохи.

Цифрові інструменти відіграють ключову роль у забезпеченні інформаційної стійкості,

Структура моделі «раціональної інформаційної стабільності»

Елемент	Основні завдання
Інформаційна прозорість	<ul style="list-style-type: none"> - забезпечення відкритості та доступності інформації; - створення зрозумілих каналів комунікації між державою та суспільством; - розвиток механізмів публічного моніторингу та звітності.
Критичне мислення	<ul style="list-style-type: none"> - розвиток навичок аналізу та оцінки інформації; - впровадження освітніх програм із формування інформаційної грамотності; - популяризація фактчекінгу та незалежних платформ для перевірки інформації.
Когнітивна безпека	<ul style="list-style-type: none"> - моніторинг та нейтралізація шкідливих інформаційних впливів; - захист свідомості громадян від пропаганди; - проведення інформаційних та освітніх кампаній для захисту громадян.
Адаптивність	<ul style="list-style-type: none"> - гнучка адаптація до змін в інформаційному середовищі; - постійне оновлення інформаційних стратегій; - використання інноваційних технологій для управління інформаційними потоками.

Джерело: створено автором на основі [5].

створюючи ефективне середовище для моніторингу, аналізу та управління інформаційними потоками. Одним із таких інструментів є системи штучного інтелекту, які здатні виявляти та нейтралізувати дезінформацію, автоматично аналізуючи великий обсяг даних і сигналізуючи про потенційні загрози. Аналітичні платформи Big Data забезпечують глибокий аналіз інформаційних тенденцій, дозволяючи державним установам ефективно реагувати на зміни в цифровому середовищі.

Соціальні медіа та платформи комунікації можуть використовуватись як канали поширення офіційної інформації. Важливими є також платформи для підвищення медіаграмотності громадян, які пропонують інтерактивні курси, тести та інформаційні ресурси для формування критичного мислення. Системи кібербезпеки забезпечують захист інформаційної інфраструктури від кібератак, що особливо актуально в умовах підвищеної гібридної загрози [6].

Використання блокчейн-технологій сприяє забезпеченню прозорості інформаційних процесів і довіри громадян, оскільки ця технологія гарантує автентичність і незмінність даних. Також активно впроваджуються мобільні застосунки для поширення перевіреної інформації та створення платформ для комунікації між громадянами та владою.

Інтеграція моделі «раціональної інформаційної стабільності» в національні інформа-

ційні стратегії вимагає комплексного підходу, який включає політичні, соціальні та технічні аспекти. Передусім необхідно розробити законодавчу базу, яка регулюватиме використання цифрових технологій для забезпечення інформаційної стійкості, урахування питань етики, конфіденційності та прав людини.

Ключовим кроком є створення національної платформи для моніторингу та аналізу інформаційного середовища. Ця платформа повинна об'єднувати різноманітні дані, дозволяючи оперативно виявляти загрози та розробляти контрзаходи. Не менш важливим є впровадження освітніх ініціатив, спрямованих на підвищення цифрової грамотності та розвиток критичного мислення серед населення. Співпраця між державними структурами, науковими установами та приватним сектором є основою успішної інтеграції моделі. Державні органи можуть виступати координаторами впровадження, а технологічні компанії забезпечувати технічні рішення. Важливою є також участь громадянського суспільства, яке може забезпечувати прозорість і підзвітність цих процесів. Фінансова підтримка повинна надходити як із державного бюджету, так і від міжнародних партнерів, зацікавлених у підвищенні інформаційної стійкості країн-партнерів. Для ефективного впровадження також необхідно проводити регулярний аудит впроваджених стратегій, що дозволить адаптувати модель до нових викликів і умов. Інтеграція

моделі повинна враховувати регіональні особливості, потреби місцевих громад і рівень їхньої цифрової грамотності, щоб забезпечити рівномірний розподіл інформаційної стійкості по всій країні.

Модель «раціональної інформаційної стабільності» довела свою ефективність у формуванні Національної ментальної свідомості (НМС) 3.0, спираючись на результати емпіричних досліджень та практичного впровадження. Основний вплив моделі виявляється в підвищенні рівня когнітивної захищеності суспільства, зокрема через формування навичок критичного мислення, яке дозволяє громадянам ідентифікувати неправдиву або маніпулятивну інформацію.

Запровадження елементів моделі, таких як інформаційна прозорість та адаптивність, сприяло зростанню довіри до офіційних джерел інформації та підвищенню стійкості до впливу дезінформаційних кампаній. У цифровому середовищі це проявляється в зменшенні поширення фейкових новин, підвищенні участі громадян у суспільних процесах через цифрові платформи та зростанні прозорості прийняття управлінських рішень.

Інформаційна стійкість та когнітивна безпека є взаємопов'язаними аспектами, які підсилюють один одного в боротьбі із сучасними інформаційними загрозами [7]. Модель «раціональної інформаційної стабільності» демонструє, що інформаційна стійкість створює фундамент для когнітивної безпеки шляхом формування прозорого інформаційного середовища, яке мінімізує вплив маніпулятивних наративів.

Когнітивна безпека забезпечується завдяки критичному мисленню, яке є одним із ключових елементів моделі. Це дозволяє громадянам усвідомлено аналізувати інформаційні потоки, що знижує ризики когнітивного перевантаження та маніпуляції. Використання цифрових технологій, таких як платформи медіаграмотності та аналітичні системи штучного інтелекту, підвищує ефективність моделі в протидії фейковій інформації та кіберзагрозам [8].

Підвищення когнітивної безпеки та зміцнення національної ментальної свідомості є критично важливими аспектами в умовах швидкого розвитку цифрових технологій та глобалізації інформаційного середовища. Когнітивна безпека охоплює захист від дезінформації, маніпуляцій та інших загроз, що можуть негативно впливати на здоров'я та свідомість суспільства. Зміцнення національної ментальної свідомості передбачає збереження культурної ідентичності, традиційних

цінностей та формування сталого зв'язку між минулим і сучасністю [9].

В умовах цифровізації, коли інформаційний простір наповнений різними викликами, важливо забезпечити ефективний захист від ризиків, таких як фейкові новини, кіберзлочинність та маніпуляції. Модель «раціональної інформаційної стабільності» сприяє створенню інструментів для підвищення когнітивної безпеки шляхом інтеграції адаптивних підходів до управління інформацією, які дозволяють ефективно реагувати на зміни в цифровому середовищі.

Зміцнення національної ментальної свідомості досягається завдяки гармонізації традиційних цінностей з інноваційними підходами. Це дозволяє створювати міцніші основи для розвитку суспільної єдності та спільного бачення майбутнього, що відповідає сучасним викликам.

Сучасні моделі інформаційної стійкості часто акцентують на технічних інструментах захисту та автоматизованих системах управління інформаційними потоками. Проте «раціональна інформаційна стабільність» виходить за рамки технічного аспекту й включає глибокі соціально-психологічні та когнітивні компоненти, які сприяють формуванню сталого й збалансованого інформаційного середовища.

Наявні підходи, такі як адаптація законодавчих норм для регулювання цифрових ризиків або впровадження механізмів автоматичного моніторингу контенту, часто зосереджуються на безпеці та обмеженнях інформаційного впливу. Водночас модель «раціональної інформаційної стабільності» додає елементи критичного мислення, соціальної інтеграції та культурного контексту, що дозволяє не тільки реагувати на загрози, але й активно сприяти формуванню здорового інформаційного середовища, яке підтримує національну ідентичність.

Ще одним ключовим відмінним аспектом є інтеграція управлінських інновацій у процес формування інформаційної стабільності [Zejuysnb]. Моделі, що існують сьогодні, можуть бути обмежені в гнучкості та адаптивності до швидких змін, тоді як запропонована орієнтована на постійне вдосконалення та інтеграцію нових практик, що відповідають динаміці цифрового середовища.

Таким чином, порівняння дозволяє підкреслити значущість і комплексність запропонованої моделі, яка створює більш збалансоване середовище для збереження інформаційної стабільності та національної ментальної свідомості.

Висновки. Модель ефективно поєднує елементи інформаційної прозорості, критич-

ного мислення, когнітивної безпеки та адаптивності, що дозволяє створювати стійке та збалансоване інформаційне середовище. Такий підхід забезпечує синергію різних елементів, формуючи міцну основу для захисту й розвитку національної ментальної свідомості. Важливо зазначити, що впровадження цієї моделі сприяє не лише технічній безпеці, а й соціальній інтеграції та підтримці національної ідентичності, яка є невіддільною частиною успішної цифровізації.

В умовах постійних змін та динамічного розвитку цифрового середовища ця модель дозволяє створювати відповідні механізми для адаптації до нових викликів, що сприяє збереженню культурної спадщини та традиційних цінностей. Збереження таких основ є ключовим фактором для формування стійкої національної свідомості, яка ґрунтується на глибокому розумінні цифрових процесів і їхнього впливу на суспільство.

Рекомендації для державних установ, освітніх закладів та інших зацікавлених сторін передбачають інтеграцію моделі в національні інформаційні стратегії, створення спеціалізованих курсів із розвитку критичного мислення та когнітивної безпеки, а також упровадження інструментів для постійного моніторингу та вдосконалення інформаційних процесів. Це дозволить підвищити ефективність інформаційного забезпечення державних та громадських інституцій, а також сприятиме підготовці кадрів, здатних ефективно працювати в умовах цифрових викликів.

Перспективи подальших досліджень передбачають поглиблення аналізу впливу цифровізації на національну ментальну свідомість, вивчення кроскультурних аспектів інформаційної стійкості, а також розвиток новітніх інструментів для підвищення рівня когнітивної безпеки в умовах змінюваних цифрових викликів. Ці дослідження сприятимуть подальшому вдосконаленню підходів до формування

інформаційної стійкості та забезпеченню сталого розвитку національної ідентичності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Barthalon E. Rational expectations are endogenous to and abide by "the" model. *Uncertainty, expectations, and financial instability*. 2014. P. 17–42. URL: <https://doi.org/10.7312/columbia/9780231166287.003.0002>.
2. Chughtai H., Myers M. D. Human values in a digital-first world: the implications for qualitative research. *Cambridge handbook of qualitative digital research*. 2023. P. 91–103. URL: <https://doi.org/10.1017/9781009106436.010> (date of access: 12.12.2024).
3. Coibion O., Gorodnichenko Y. Information rigidity and the expectations formation process: a simple framework and new facts. *American economic review*. 2015. Vol. 105, no. 8. P. 2644–2678. URL: <https://doi.org/10.1257/aer.20110306>.
4. Çöteli S. The impact of new media on the forms of culture: digital identity and digital culture. *Online journal of communication and media technologies*. 2019. Vol. 9, no. 2. URL: <https://doi.org/10.29333/ojcm/5765>.
5. Digital Mental Health and Social Connectedness / A. Ayobi et al. *Proceedings of the ACM on Human-Computer Interaction*. 2022. Vol. 6, CSCW2. P. 1–27. URL: <https://doi.org/10.1145/3555620> (date of access: 15.12.2024).
6. Do Dynamic Capabilities and Digital Transformation Improve Business Resilience during the COVID-19 Pandemic? Insights from Beekeeping MSMEs in Indonesia / J. A. Putritamara et al. *Sustainability*. 2023. Vol. 15, no. 3. P. 1760. URL: <https://doi.org/10.3390/su15031760>.
7. Heinemann M. Are rational expectations equilibria with private information eductively stable? *Journal of economics*. 2004. Vol. 82, no. 2. P. 169–194. URL: <https://doi.org/10.1007/s00712-003-0046-6>.
8. Schønning V., et al. Social media use and mental health and well-being among adolescents – A scoping review. *Frontiers in psychology*. 2020. Vol. 11. URL: <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.01949>.
9. Yasinska T. Development of human capital as a basis for socio-economic recovery of Ukraine. *Educational analytics of Ukraine*. 2022. No. 2. P. 88–98. URL: <https://doi.org/10.32987/2617-8532-2022-2-88-98>.